

**KLUB POSELSKI
„RUCH PALIKOTA”**

ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

Warszawa, 12 lipca 2012 r.

Grupa Posłów
na Sejm RP
Klubu Poselskiego
„Ruch Palikota”

**Szanowna Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. oraz na podstawie art. 32 ust. 2 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

**- o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz
ustawy prawo o ustroju sądów powszechnych**

Na podstawie art. 34 ust. 1 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy Pana posła Michała Kabacińskiego .

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) Po art. 11 dodaje się art. 11a w brzmieniu:

„Art. 11a § 1. Postępowanie w sprawie o występki zagrożony karą pozbawienia wolności do lat 3 bądź alternatywnie karami wymienionymi w art. 32 pkt 1-3 Kodeksu karnego, można umorzyć za zgodą pokrzywdzonego, jeżeli skazanie oskarżonego byłoby oczywiście niecelowe ze względu na interes publiczny.

§ 2. W szczególnie uzasadnionych wypadkach umorzenie na podstawie § 1 może dotyczyć występków przewidzianych w art. 207 § 1 Kodeksu karnego, a także w art. 278 § 1, 2 i 5, art. 279 § 1, art. 284 § 2, art. 286 § 1 i 2, art. 287 § 1, art. 288 § 1, art. 289 § 1 i 2, art. 290 § 1, art. 291 § 1, art. 293 § 1 Kodeksu karnego, jeżeli wartość przedmiotu przestępstwa albo szkoda wyrządzona lub grożąca nie przekracza dwukrotnej wysokości najniższego miesięcznego wynagrodzenia.

§ 3. Umorzenie na podstawie § 1 można uzależnić od wypełnienia przez oskarżonego dodatkowych warunków, a zwłaszcza pojednania się z pokrzywdzonym, naprawienia szkody albo poddania się leczeniu, rehabilitacji bądź udziałowi w programie profilaktyczno – leczniczym”;

2) w art. 15 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Policja i inne organy w zakresie postępowania karnego wykonują polecenia sądu, sędziego do spraw postępowania przygotowawczego i prokuratora oraz prowadzą pod nadzorem prokuratora śledztwo lub dochodzenie w granicach określonych w ustawie”;

3) w art. 19:

a) § 1 otrzymuje następujące brzmienie:

„§ 1. W razie stwierdzenia w postępowaniu karnym poważnego uchybienia w działaniu instytucji państwowej, samorządowej lub społecznej, zwłaszcza gdy sprzyja ono popełnieniu przestępstwa, sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator lub sędzia do spraw postępowania przygotowawczego, zawiadamia o tym uchybieniu organ powołany do nadzoru nad daną jednostką organizacyjną, zaś w razie potrzeby także organ kontroli. Policja powiadamia prokuratora o ujawnionych przez siebie uchybieniach.”,

b) § 2 otrzymuje następujące brzmienie:

„§ 2. Zawiadamiając o uchybieniu, sąd, prokurator lub sędzia do spraw postępowania przygotowawczego może zażądać nadesłania w wyznaczonym terminie wyjaśnień i podania środków podjętych w celu zapobieżenia takim uchybieniom w przyszłości”,

c) § 4 otrzymuje następujące brzmienie:

„§ 4. Na postanowienie o nałożeniu kary pieniężnej przysługuje zażalenie”;

4) w art. 20:

a) § 1a otrzymuje brzmienie:

„§ 1a. W razie nienadesłania w wyznaczonym terminie informacji, o których mowa w § 1, sąd, a w postępowaniu przygotowawczym sędzia do spraw postępowania przygotowawczego może nałożyć na dziekana właściwej rady karę pieniężną w wysokości do 10 000 złotych”,

b) § 1b otrzymuje brzmienie:

„§ 1b. Na postanowienie o ukaraniu przysługuje zażalenie”;

5) po art. 27 dodaje się art. 27a w brzmieniu:

„Art. 27a. Organem sądowym powołanym do kontroli legalności działania organów prowadzących postępowanie przygotowawcze oraz utrwalającym niektóre dowody dla sądu jest sędzia do spraw postępowania przygotowawczego.”;

6) art. 40 § 1 w pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) brał udział w sprawie jako sędzia do spraw postępowania przygotowawczego, prokurator, obrońca, pełnomocnik, przedstawiciel ustawowy strony, albo prowadził postępowanie przygotowawcze.”;

7) w art. 93:

a) w § 1 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„W wypadkach przewidzianych w ustawie postanowienia wydaje sędzia do spraw postępowania przygotowawczego.”;

b) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. W wypadkach określonych w ustawie sąd, sędzia do spraw postępowania przygotowawczego oraz prokurator wydają polecenia Policji lub innym organom”;

8) w art. 143:

a) w § 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) przesłuchanie oskarżonego, biegłego i kuratora,”;

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Z innych czynności spisuje się protokół, jeżeli przepis szczególny tego wymaga. W innych wypadkach można ograniczyć się do sporządzenia notatki urzędowej”;

9) w art. 156:

a) uchyla się § 5a,

b) po § 5a dodaje się § 5b – 5d w brzmieniu:

„§ 5b. Zastrzeżenia, o których mowa w § 5 zd. 1 nie mają zastosowania po upływie 14 dni od przesłuchania w charakterze podejrzanego w dochodzeniu oraz 30 dni od przedstawienia zarzutów w śledztwie, o ile ustawa nie stanowi inaczej.

§ 5c. Przepisu § 5b nie stosuje się w przypadku przestępstw, o których mowa w art. 117-140, art. 148, art. 252, art. 253, art. 258 Kodeksu karnego, a także w przypadku przestępczości transgranicznej.

§ 5d. Jeżeli prokurator występuje do sędziego do spraw postępowania przygotowawczego lub sądu z wnioskiem o zastosowanie bądź przedłużenie tymczasowego aresztowania obowiązany jest przedstawić oskarżonemu i jego obrońcy na ich żądanie te fragmenty akt, na podstawie których opiera swój wniosek.”;

10) art. 159 otrzymuje brzmienie:

„Art. 159. Na odmowę udostępnienia akt w postępowaniu przygotowawczym przysługuje stronom zażalenie.”;

11) art. 174 otrzymuje brzmienie:

„Art. 174. Dowodu z wyjaśnień oskarżonego lub z zeznań świadka nie wolno zastępować treścią pism, zapisków lub notatek urzędowych. Nie dotyczy to notatek urzędowych sporządzanych w dochodzeniu.”;

12) W art. 184:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. § 2. W razie wydania postanowienia określonego w § 1 okoliczności, o których mowa w tym przepisie, pozostają wyłącznie do wiadomości sądu, sędziego do spraw postępowania przygotowawczego i prokuratora, a gdy zachodzi

konieczność - również funkcjonariusza Policji prowadzącego postępowanie. Protokół przesłuchania świadka wolno udostępniać oskarżonemu lub obrońcy tylko w sposób uniemożliwiający ujawnienie okoliczności, o których mowa w § 1.”,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Świadka przesłuchuje prokurator, a także sąd, który może zlecić wykonanie tej czynności sędziemu wyznaczonemu ze swojego składu - w miejscu i w sposób uniemożliwiający ujawnienie okoliczności, o których mowa w § 1. Przepis art. 312 lit. a i d stosuje się odpowiednio. W przesłuchaniu świadka przez sąd lub sędziego wyznaczonego mają prawo wziąć udział prokurator, oskarżony i jego obrońca. Przepis art. 396 § 3 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.”;

13) w art. 203 § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Orzeka o tym sąd, określając miejsce obserwacji. W postępowaniu przygotowawczym orzeka o tym sędzia do spraw postępowania przygotowawczego na wniosek prokuratora.

§ 3. Obserwacja w zakładzie leczniczym nie powinna trwać dłużej niż 4 tygodnie; na wniosek zakładu sąd, a w postępowaniu przygotowawczym sędzia do spraw postępowania przygotowawczego, może przedłużyć ten termin na czas określony, niezbędny do zakończenia obserwacji; łączny czas trwania obserwacji w danej sprawie nie może przekroczyć 8 tygodni. O zakończeniu obserwacji biegli niezwłocznie zawiadamiają sąd, a w postępowaniu przygotowawczym sędziego do spraw postępowania przygotowawczego.”;

14) w art. 225 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Jeżeli obrońca lub inna osoba, od której żąda się wydania rzeczy lub u której dokonuje się przeszukania, oświadczy, że wydane lub znalezione w toku przeszukania pisma lub inne dokumenty obejmują okoliczności związane z wykonywaniem funkcji obrońcy, organ dokonujący czynności pozostawia te dokumenty wymienionej osobie bez zapoznawania się z ich treścią lub wyglądem. Jeżeli jednak oświadczenie osoby nie będącej obrońcą budzi wątpliwości, organ

dokonujący czynności przekazuje te dokumenty z zachowaniem rygorów określonych w § 1 sądowi, a w postępowaniu przygotowawczym sędziemu do spraw postępowania przygotowawczego, który po zapoznaniu się z dokumentami zwraca je w całości lub w części, z zachowaniem rygorów określonych w § 1, osobie, od której je zabrano, albo wydaje postanowienie o ich zatrzymaniu dla celów postępowania.”;

15) w art. 236 dotychczasową treść zmienia się poprzez:

- a) § 1 ogranicza się do zdania pierwszego. Treść po średniku skreśla się.,
- b) dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Zażalenie na postanowienie, o którym mowa w § 1, oraz na postanowienie w przedmiocie dowodów rzeczowych, a także inne czynności prokuratora w toku postępowania przygotowawczego, rozpoznaje sędzia do spraw postępowania przygotowawczego.”;

16) w art. 237:

- a) § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Po wszczęciu postępowania sędzia do spraw postępowania przygotowawczego na wniosek prokuratora może zarządzić kontrolę i utrwalanie treści rozmów telefonicznych w celu wykrycia i uzyskania dowodów dla toczącego się postępowania lub zapobieżenia popełnieniu nowego przestępstwa.

§ 2. W wypadkach niecierpiących zwłoki kontrolę i utrwalanie rozmów telefonicznych może zarządzić prokurator, który obowiązany jest zwrócić się w terminie 3 dni do sędziego do spraw postępowania przygotowawczego z wnioskiem o zatwierdzenie postanowienia.”,

- b) § 5 -7 otrzymują brzmienie:

„§ 5. Urzędy, instytucje oraz podmioty prowadzące działalność w dziedzinie poczty lub działalność telekomunikacyjną, obowiązane są umożliwić wykonanie postanowienia sędziego do spraw postępowania przygotowawczego lub prokuratora w zakresie przeprowadzenia kontroli rozmów telefonicznych oraz zapewnić rejestrowanie faktu przeprowadzenia takiej kontroli.

§ 6. Prawo odtwarzania zapisów ma sędzia do spraw postępowania przygotowawczego lub prokurator, a w wypadkach nie cierpiących zwłoki, za

zgodą sędziego do spraw postępowania przygotowawczego lub prokuratora, także Policja.

§ 7. Prawo zapoznawania się z rejestrem przeprowadzonych kontroli rozmów telefonicznych ma sąd, a w postępowaniu przygotowawczym – prokurator i sędzia do spraw postępowania przygotowawczego.”;

c) w dodaje się § 9 w brzmieniu:

„§ 9. W toku postępowania sądowego kompetencje sędziego do spraw postępowania przygotowawczego przysługują sądowi.”;

17) w art. 238 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Po zakończeniu kontroli sąd, a w postępowaniu przygotowawczym sędzia do spraw postępowania przygotowawczego, zarządza zniszczenie utrwalonych zapisów, jeżeli nie mają znaczenia dla postępowania karnego; zniszczenie utrwalonych zapisów następuje także wówczas, gdy sąd, a w postępowaniu przygotowawczym sędzia do spraw postępowania przygotowawczego, nie zatwierdził postanowienia prokuratora, o którym mowa w art. 237 § 2.”;

18) art. 240 otrzymuje brzmienie:

„art. 240. Na postanowienie dotyczące kontroli i utrwalania rozmów telefonicznych przysługuje zażalenie. Osoba, której dotyczy postanowienie, może w zażaleniu domagać się zbadania zasadności oraz legalności kontroli i utrwalania rozmów telefonicznych. Zażalenie na postanowienie prokuratora rozpoznaje sędzia do spraw postępowania przygotowawczego.”;

19) w art. 246:

a) § 1 - 4 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Zatrzymanemu przysługuje zażalenie do sędziego do spraw postępowania przygotowawczego. W zażaleniu zatrzymany może się domagać zbadania zasadności, legalności oraz prawidłowości jego zatrzymania”.

„§ 2. Zażalenie przekazuje się niezwłocznie sędziemu do spraw postępowania przygotowawczego miejsca zatrzymania lub prowadzenia postępowania, który również niezwłocznie je rozpoznaje”.

„§ 3. W razie uznania bezzasadności lub nielegalności zatrzymania, sędzia do spraw postępowania przygotowawczego zarządza natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego”.

„§ 4. W wypadku stwierdzenia bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości zatrzymania sędzia do spraw postępowania przygotowawczego zawiadamia o tym prokuratora i organ przełożony nad organem, który dokonał zatrzymania.”,

b) uchyla się § 5.

20) w art. 248 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Zatrzymanego należy natychmiast zwolnić, gdy ustanie przyczyna zatrzymania, a także jeżeli w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania przez uprawniony organ nie zostanie on przekazany do dyspozycji sędziego do spraw postępowania przygotowawczego wraz z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania; należy go także zwolnić na polecenie sędziego do spraw postępowania przygotowawczego lub prokuratora.

§2. Zatrzymanego należy zwolnić, jeżeli w ciągu 24 godzin od przekazania go do dyspozycji sędziego do spraw postępowania przygotowawczego nie doręczono mu postanowienia o zastosowaniu wobec niego tymczasowego aresztowania.”;

21) w art. 249:

a) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Przed zastosowaniem środka zapobiegawczego sąd, sędzia do spraw postępowania przygotowawczego albo prokurator stosujący środek przesłuchuje oskarżonego, chyba że jest to niemożliwe z powodu jego ukrywania się lub jego nieobecności w kraju. Należy dopuścić do udziału w przesłuchaniu ustanowionego obrońcę, jeżeli się stawi; zawiadomienie obrońcy o terminie przesłuchania nie jest obowiązkowe, chyba że oskarżony o to wnosi, a nie utrudni to przeprowadzenia czynności. O terminie przesłuchania sąd zawiadamia prokuratora.”,

b) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Prokurator i obrońca mają prawo wziąć udział w posiedzeniu sądu bądź sędziego do spraw postępowania przygotowawczego dotyczącym przedłużenia stosowania tymczasowego aresztowania oraz rozpoznania zażalenia na zastosowanie lub przedłużenie tego środka zapobiegawczego. Niestawiennictwo obrońcy lub prokuratora należycie zawiadomionych o terminie nie tamuje rozpoznania sprawy”;

22) w art. 250 otrzymuje brzmienie:

„Art. 250 § 1. Tymczasowe aresztowanie może nastąpić tylko na mocy postanowienia sądu, a w postępowaniu przygotowawczym na mocy postanowienia sędziego do spraw postępowania przygotowawczego.

§ 2. Tymczasowe aresztowanie stosuje w postępowaniu przygotowawczym na wniosek prokuratora, sędziego do spraw postępowania przygotowawczego. Po wniesieniu aktu oskarżenia tymczasowe aresztowanie stosuje sąd, przed którym sprawa się toczy.

§ 3. Prokurator, przesyłając wraz z aktami sprawy wniosek, o którym mowa w § 2 zdanie pierwsze, zarządza jednocześnie doprowadzenie podejrzanego do sędziego do spraw postępowania przygotowawczego.

§ 4. Inne środki zapobiegawcze stosuje sąd, a w postępowaniu przygotowawczym sędziego do spraw postępowania przygotowawczego lub prokurator.”;

23) w art. 252:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Na postanowienie w przedmiocie środka zapobiegawczego przysługuje zażalenie na zasadach ogólnych, z wyjątkiem, o którym mowa w § 1a i 2.”,

b) po § 1, dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§1a. Na postanowienie sędziego do spraw postępowania przygotowawczego w przedmiocie tymczasowego aresztowania zażalenie przysługuje do sądu okręgowego. Sąd okręgowy rozpoznaje zażalenie w składzie trzech sędziów.”,

24) w art. 253 § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Zastosowany przez sąd lub sędziego do spraw postępowania przygotowawczego środek zapobiegawczy może być w postępowaniu przygotowawczym uchylony lub zmieniony na łagodniejszy również przez prokuratora.

§ 3. Sąd, sędzia do spraw postępowania przygotowawczego lub prokurator niezwłocznie zawiadamia pokrzywdzonego, jego przedstawiciela ustawowego lub osobę, pod której stałą pieczęć pokrzywdzony pozostaje, o uchyleniu, nieprzedłużeniu lub zmianie tymczasowego aresztowania na inny środek zapobiegawczy, chyba że pokrzywdzony oświadczy, iż z takiego uprawnienia rezygnuje.”;

25) w art. 254 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Na postanowienie w przedmiocie wniosku oskarżonemu zażalenie przysługuje tylko wtedy, gdy wniosek został złożony po upływie co najmniej 3 miesięcy od dnia wydania postanowienia w przedmiocie środka zapobiegawczego dotyczącego tego samego oskarżonego.”;

26) art. 256 otrzymuje brzmienie:

„Art. 256. Nadzór nad prawidłowością zatrzymania i wykonania środków zapobiegawczych sprawuje sąd, a w postępowaniu przygotowawczym – sędzia do spraw postępowania przygotowawczego i prokurator.”;

27) w art. 257

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Poza przypadkami gdy oskarżonemu zarzuca się popełnienie przestępstwa z użyciem przemocy lub groźby jej użycia lub przestępstwa określone w Kodeksie karnym w art. 178, art. 197, art. 199 § 2, art. 200, art. 202 § 3 i 4, art. 207 lub art. 258, bądź przestępstwo o charakterze transgranicznym tymczasowe aresztowanie można zastosować jedynie w wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych przypadkach.”;

b) po § 2 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Stosując tymczasowe aresztowanie sąd lub sędzia do spraw postępowania przygotowawczego może zastrzec, że środek ten ulegnie zmianie z chwilą złożenia, nie później niż w wyznaczonym terminie, określonego poręczenia majątkowego.”;

28) w art. 258 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W razie skazania oskarżonego przez sąd pierwszej instancji na karę pozbawienia wolności nie niższą niż 3 lata, potrzeba stosowania tymczasowego aresztowania w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania może być uzasadniona grożącą oskarżonemu surową karą.”;

29) w art. 261:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. O zastosowaniu tymczasowego aresztowania sąd, a w postępowaniu przygotowawczym sędzia do spraw postępowania przygotowawczego, jest obowiązany bezzwłocznie zawiadomić osobę najbliższą dla oskarżonego; może to być osoba wskazana przez oskarżonego.”;

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

§ 3. O zastosowaniu tymczasowego aresztowania sąd, a w postępowaniu przygotowawczym sędzia do spraw postępowania przygotowawczego, jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić pracodawcę, szkołę lub uczelnię, a w stosunku do żołnierza - jego dowódcę.”;

30) w art. 262 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sąd, a w postępowaniu przygotowawczym sędzia do spraw postępowania przygotowawczego, stosując tymczasowe aresztowanie ma obowiązek:

- 1) zawiadomienia o tym sądu opiekuńczego, jeżeli zachodzi potrzeba zapewnienia opieki nad dziećmi aresztowanego,
- 2) zawiadomienia organu opieki społecznej, jeżeli zachodzi potrzeba roztoczenia opieki nad osobą niedołązną lub chorą, którą aresztowany się opiekował,

- 3) przedsięwzięcia czynności niezbędnych do ochrony mienia i mieszkania aresztowanego”;

31) w art. 263:

- a) § 1, § 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. W postępowaniu przygotowawczym sędzia do spraw postępowania przygotowawczego, stosując tymczasowe aresztowanie, oznacza jego termin na okres nie dłuższy niż 3 miesiące.

§ 2. Jeżeli ze względu na szczególne okoliczności sprawy nie można było ukończyć postępowania przygotowawczego w terminie określonym w § 1, na wniosek prokuratora, sędzia do spraw postępowania przygotowawczego, gdy zachodzi tego potrzeba, może przedłużyć tymczasowe aresztowanie na okres, który łącznie nie może przekroczyć 12 miesięcy.”,

- b) § 6 otrzymuje brzmienie:

„§ 6. Z wnioskiem o przedłużenie okresu tymczasowego aresztowania należy wystąpić, z jednoczesnym przesłaniem właściwemu sądowi, a w postępowaniu przygotowawczym sędziemu do spraw postępowania przygotowawczego, akt sprawy, nie później niż 14 dni przed upływem dotychczas określonego terminu stosowania tego środka.”;

32) w art. 270 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. O przypadku przedmiotu poręczenia lub ściągnięciu sumy poręczenia orzeka z urzędu sąd, przed którym postępowanie się toczy, a w postępowaniu przygotowawczym na wniosek prokuratora – sędzia do spraw postępowania przygotowawczego.

§ 2. Oskarżony, poręczający i prokurator mają prawo wziąć udział w posiedzeniu sądowym, a w postępowaniu przygotowawczym w posiedzeniu prowadzonym przez sędziego do spraw postępowania przygotowawczego lub złożyć wyjaśnienia na piśmie. Oskarżonego pozbawionego wolności sprowadza się na posiedzenie sądu, jeżeli prezes sądu lub sąd uzna to za potrzebne.”;

33) W art. 275 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Oddany pod dozór ma obowiązek stosowania się do wymagań zawartych w postanowieniu sądu, sędziego do spraw postępowania przygotowawczego lub prokuratora. Obowiązek ten może polegać na zakazie opuszczania określonego miejsca pobytu, zgłaszaniu się do organu dozoru w określonych odstępach czasu, zawiadamianiu go o zamierzonym wyjeździe oraz o terminie powrotu, a także na innych ograniczeniach jego swobody, niezbędnych do wykonywania dozoru.”;

34) w art. 285 § 1a otrzymuje brzmienie:

„§ 1a. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do obrońcy lub pełnomocnika, w wypadkach szczególnych ze względu na ich wpływ na przebieg czynności; w postępowaniu przygotowawczym karę pieniężną, na wniosek prokuratora, nakłada sędzia do spraw postępowania przygotowawczego.”;

35) w art. 290:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Postanowienia przewidziane w niniejszym rozdziale wydaje sąd, a w postępowaniu przygotowawczym sędzia do spraw postępowania przygotowawczego.”,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Na postanowienia i zarządzenia przewidziane w niniejszym rozdziale przysługuje zażalenie.”;

36) w art. 293 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Postanowienie o zabezpieczeniu wydaje sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator. W postanowieniu określa się zakres i sposób zabezpieczenia. Postanowienie o zabezpieczeniu na kwotę przekraczającą 30.000 zł w postępowaniu przygotowawczym wydaje sędzia do spraw postępowania przygotowawczego.

§ 2. Na postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia przysługuje zażalenie”

37) art. 297 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Celem postępowania przygotowawczego jest:

- 1) ustalenie, czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowi on przestępstwo,
- 2) wykrycie i w razie potrzeby ujęcie sprawcy,
- 3) zebranie danych stosownie do art. 213 i 214,
- 4) wyjaśnienie okoliczności sprawy, w tym ustalenie osób pokrzywdzonych i rozmiarów szkody,
- 5) zebranie, zabezpieczenie i utrwalenie dowodów dla prokuratora, celem rozważenia, czy istnieją podstawy do wniesienia aktu oskarżenia do sądu.”;

38) w art. 298 § 2 otrzymuje brzmienie:

„ § 2. Określone w ustawie czynności w postępowaniu przygotowawczym przeprowadza sędzia do spraw postępowania przygotowawczego.”;

39) w art. 299 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. W czynnościach dokonywanych przez sędziego do spraw postępowania przygotowawczego w postępowaniu przygotowawczym prokuratorowi przysługują prawa strony.”;

40) w art. 302 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Zażalenie na postanowienia i zarządzenia oraz na inne czynności prokuratora w postępowaniu przygotowawczym, o których mowa odpowiednio w § 1 i 2, rozpoznaje sędzia do spraw postępowania przygotowawczego.”;

41) w art. 306 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3 Jeżeli osoba lub instytucja, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie, nie zostanie w ciągu 6 tygodni powiadomiona o wszczęciu albo odmowie wszczęcia śledztwa, może wnieść zażalenie do sędziego do spraw postępowania przygotowawczego.”;

42) w art. 309 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) Śledztwo prowadzi się w sprawach o występki- gdy osobą podejrzaną jest sędzia, sędzia do spraw postępowania przygotowawczego, prokurator, funkcjonariusz Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego lub Centralnego Biura Antykorupcyjnego.”;

43) po art. 312 dodaje się art. 312 a - 312d w brzmieniu:

„Art. 312a § 1 W toku śledztwa sędzia do spraw postępowania przygotowawczego może na wniosek prokuratora, podejrzanego, pokrzywdzonego lub z urzędu przesłuchać świadka, jeśli zachodzi uzasadniona obawa, że świadka tego nie będzie można przesłuchać na rozprawie albo zeznania jego mają zasadnicze znaczenie dla sprawy.

§ 2 Jeśli sędzia do spraw postępowania przygotowawczego uzna, że nie zachodzi sytuacja, o której mowa w § 1, odmawia przesłuchania świadka.

§ 3 Z czynności, o której mowa w § 1 sporządza się protokół.

Art. 312b § 1 W sytuacjach nie cierpiących zwłoki prokurator lub Policja mogą przesłuchać świadka, sporządzając protokół z przesłuchania. Protokół ten podlega następnie zatwierdzeniu przez sędziego do spraw postępowania przygotowawczego.

§ 2 Jeżeli sędzia do spraw postępowania przygotowawczego uzna, że nie zachodzi przypadek nie cierpiący zwłoki, odmawia zatwierdzenia protokołu. W takim wypadku protokół przekształca się w notatkę urzędową. Art. 312a § 1 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 312c. Przebieg wszystkich czynności procesowych, przeprowadzanych z udziałem obrońcy utrwalany jest w formie protokołu.

Art. 312d. Poza przypadkami wymienionymi w art. 312a, 312b i 312c wypowiedzi świadka nie utrwała się w formie protokołu, lecz sporządza się odpowiednią notatkę urzędową.”;

44) w art. 316 uchyla się § 3;

45) w art. 325a dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Art. 312a nie stosuje się.”;

46) w art. 325b:

a) w § 1:

— pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1). Zagrożone karą nieprzekraczającą 5 lat pozbawienia wolności, z tym że w wypadku przestępstw przeciwko mieniu tylko wówczas, gdy wartość przedmiotu przestępstwa albo szkoda wyrządzona lub grożąca nie przekracza 50.000”,

— pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3). Przewidziane w art. 279 § 1, art. 286 § 1 i 2 oraz art. 289 § 2, art. 297 kodeksu karnego, jeżeli wartość przedmiotu przestępstwa albo szkoda wyrządzona lub grożąca nie przekracza 50.000”,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Spośród spraw o przestępstwa wymienione w § 1 pkt 1 nie prowadzi się dochodzenia w sprawach o przestępstwa określone w Kodeksie karnym w art. 135, art. 149, art. 150, art. 151, art. 152 § 1 i 2, 155, art. 156 § 2, art. 157a § 1, art. 160, art. 162 § 1, art. 163 § 2, art. 164 § 2, art. 165 § 2, art. 168, 173 § 2, art. 174 § 2, art. 175, 181-184, 186, 201, art. 224, art. 232, art. 231 § 1 i 3, art. 233 § 1 i 4, art. 236, art. 239, art. 240 § 1, art. 250a § 1-3, art. 258 § 1, art. 265 § 3, art. 287 oraz w rozdziale XXXVI i XXXVII.”;

47) w art. 325e:

a) po § 1a dodaje się § 1b w brzmieniu:

„§ 1b. Postanowienia o przedstawieniu zarzutów, zmianie lub uzupełnieniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów w dochodzeniu wydaje Policja.”,

b) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Zażalenie na postanowienie o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw wnosi się do prokuratora. Jeżeli prokurator nie przychylił się do zażalenia kieruje je do sędziego do spraw postępowania przygotowawczego.”;

48) w art. 325f uchyla się § 4;

49) uchyla się art. 325h;

50) rozdział 37 otrzymuje brzmienie:

„Rozdział 37

Nadzór nad postępowaniem przygotowawczym

51) w art. 326 po § 4 dodaje się § 4a w brzmieniu:

„§ 4a. Uprawnienia prokuratora przewidziane w § 3 pkt 4 stosuje się odpowiednio do sędziego do spraw postępowania przygotowawczego.”;

52) w art. 328 w § 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Nie dotyczy to wypadku, w którym sędzia do spraw postępowania przygotowawczego utrzymał w mocy postanowienie o umorzeniu.”;

53) art. 329 otrzymuje brzmienie:

„Art. 329. Przewidzianych w ustawie czynności w postępowaniu przygotowawczym dokonuje na posiedzeniu sędziego do spraw postępowania przygotowawczego, w którego okręgu prowadzone jest postępowanie.”;

54) w art. 330 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Uchylając postanowienie o umorzeniu postępowania przygotowawczego lub odmowie jego wszczęcia, sędzia do spraw postępowania przygotowawczego wskazuje powody uchylenia, a w miarę potrzeby także okoliczności, które należy wyjaśnić, lub czynności, które należy przeprowadzić. Wskazania te są dla prokuratora wiążące.”;

55) w art. 391:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§1. Jeżeli świadek bezpodstawnie odmawia zeznań, zeznaje odmiennie niż poprzednio albo oświadczy, że pewnych okoliczności nie pamięta, albo przebywa za granicą lub nie można mu było doręczyć wezwania, albo nie stawił się z powodu niedających się usunąć przeszkód lub prezes sądu zaniechał wezwania świadka na podstawie art. 333 § 2, a także wtedy, gdy świadek zmarł, wolno odczytywać w odpowiednim zakresie protokoły złożonych poprzednio przez niego zeznań przed sądem w tej lub innej sprawie albo w innym postępowaniu przewidzianym przez ustawę.”,

b) po § 3 dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Protokoły złożonych przez świadka zeznań w postępowaniu przygotowawczym mogą być odczytane jedynie w przypadkach określonych w art. 304a, art. 312a, art. 312b i art. 312c. Wolno również odczytywać notatki urzędowe sporządzone w dochodzeniu.”;

56) uchyla się art. 392;

57) w art. 394:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Protokoły i dokumenty podlegające odczytaniu na rozprawie uznaje się bez ich odczytania za ujawnione w całości lub w części jeżeli żadna z obecnych stron temu się nie sprzeciwia.”,

b) dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Sprzeciw strony, której zeznania lub wyjaśnienia nie dotyczą, nie stoi na przeszkodzie uznaniu protokołu lub dokumentu za odczytane.”;

58) w art. 465:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2 Na postanowienie prokuratora, Policji lub innego organu prowadzącego postępowanie wydane w toku postępowania przygotowawczego przysługuje zażalenie do sędziego do spraw postępowania przygotowawczego.”,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3 Zażalenie na postanowienie sędziego do spraw postępowania przygotowawczego rozpoznaje sąd okręgowy.”;

Art. 2. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r.– Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.) w art. 16 § 1, po pkt 2, dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) postępowania przygotowawczego - do spraw z zakresu czynności sądowych w postępowaniu przygotowawczym oraz kontroli sądowej czynności operacyjnych. Wydziały te składają się z sędziów do spraw postępowania przygotowawczego.”

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia uchwalenia.

Uzasadnienie

Zasada legalizmu należy do naczelných zasad polskiego procesu karnego. Przeciwnieństwem zasady legalizmu jest obowiązująca w niektórych systemach prawnych (np. we Francji) zasada oportunistu, która pozwala zaniechać ścigania jako niecelowego, mimo że ściganie z urzędu jest prawnie dopuszczalne i faktycznie zasadne. Warto podkreślić, że możliwość oportunistycznego umorzenia postępowania karnego funkcjonuje od kilkadziesiąt lat w prawie niemieckim. Pierwsza podstawa została określona w § 153 niemieckiego kodeksu postępowania karnego (dalej StPO). Jest to umorzenie postępowania ze względu na znikomą znaczenia sprawy (Einstellung wegen Geringfügigkeit), której nie można mylić z „naszym” umorzeniem z uwagi na znikomą społeczną szkodliwość czynu. Przesłanki są następujące: 1) umorzeniu w tym trybie podlegają jedynie występki ; 2) wina podejrzanego byłaby oceniona jako niewielka; 3) zachodzi brak publicznego interesu ścigania. Decyzję o umorzeniu postępowania na podstawie § 153 StPO podejmuje prokurator za zgodą sądu. Jednakże w sprawach o bardzo niskim zagrożeniu karą (do 1 miesiąca pozbawienia wolności lub 5 stawek dziennych grzywny, ewentualnie takich, które spowodowały niewielką szkodę w mieniu) o umorzeniu postępowania postanawia wyłącznie prokurator. Niemiecka doktryna podkreśla, że zastosowanie powyższej podstawy umorzenia nie wymaga udowodnienia winy, a tylko stwierdzenia prawdopodobieństwa, że byłaby ona oceniona przez sąd jako niewielka. Umorzenie postępowania na tej podstawie nie wymaga zgody podejrzanego .

Podstawę umorzenia z art. 11a k.p.k. należy ograniczyć do spraw o drobne czyny, które zagrożone są niewielkimi karami. W proponowanej redakcji przepisu przyjęto występki zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 3 bądź alternatywnie karami grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności. Jednocześnie w § 2 przewidziano pewne wyjątki. Dotyczą one poważniejszych spraw, które jednak powinny być objęte zakresem proponowanej zmiany ze względu na swą specyfikę. Pierwszym wyjątkiem jest przestępstwo znęcania z art. 207 § 1 k.k., którego podłożem bardzo często okazuje się konflikt rodzinny. W takich przypadkach rozwiązanie konfliktu pomiędzy stronami ma szczególne znaczenie przy ocenie

celowości ścigania. Drugi wyjątek stanowi grupa występów przeciwko mieniu, gdzie możliwość umorzenia oportunistycznego ograniczono wysokością wyrządzonej lub grożącej szkody - która nie może przekraczać dwukrotnej wysokości najniższego miesięcznego wynagrodzenia. W tym przypadku możliwość umorzenia oportunistycznego – obok zbędnego angażowania aparatu ścigania – zapewniłaby pokrzywdzonemu szybkie i satysfakcjonujące naprawienie szkody. Podstawowym kryterium wyeliminowania celowości skazania w proponowanym art. 11a k.p.k. jest interes publiczny. W wielu przypadkach prowadzenie postępowania karnego o drobny czyn przynosi w sferze społecznej więcej szkód niż pożytku. Dotyczy to zwłaszcza postępowań, które toczą się wbrew woli pokrzywdzonego. W wielu przypadkach proces sądowy – zamiast doprowadzić do pojednania – przyczynia się do antagonizowania stron konfliktu. W § 3 proponowanego przepisu dokonano przykładowego wyliczenia dodatkowych warunków, jakie oskarżony miałby spełnić, aby można było przyjąć brak interesu publicznego w ściganiu sprawcy występków. Okoliczności te powinny skłonić oskarżonego do eliminowania czynników kryminogennych, które mogą stymulować do naruszania porządku prawnego w przyszłości (pojednanie z pokrzywdzonym, naprawienie szkody, poddanie się leczeniu, rehabilitacji bądź udziałowi w programie profilaktyczno – leczniczym). Wprowadzenie omawianej podstawy umorzenia przyczyniłoby się do szerszego wykorzystania instytucji mediacji (art. 23a k.p.k.). Należy oczekiwać, że perspektywa umorzenia postępowania stanowiłaby poważny czynnik motywacyjny do podjęcia terapii osób uzależnionych od alkoholu bądź środków odurzających. Brak jest wątpliwości, że bez współpracy osoby uzależnionej trudno mówić o skuteczności leczenia. Praktyka sądowa zaś pokazuje, że w przypadku zobowiązania do leczenia w ramach orzeczonej represji karnej – takiej woli najczęściej brak. Omawiana podstawa umorzenia postępowania nie wymagałaby udowodnienia winy oskarżonego (jak to ma miejsce w przypadku warunkowego umorzenia postępowania). Podobnie jak w prawie niemieckim, umorzenie to byłoby wynikiem prognozy, iż w przypadku skazania oskarżonemu zostałby przypisany czyn o łagodnej kwalifikacji prawnej (o której mowa w § 1 i 2 projektowanego przepisu). Należy przy tym odróżnić kwestię winy (sprawstwa) oskarżonego od niecelowości samego ścigania, która musi być „oczywista” już w chwili podjęcia decyzji o umorzeniu postępowania.

Instytucja sędziego śledczego w polskim postępowaniu karnym ma swoją genezę w kpk z 1928 r. W efekcie nowelizacji kodeksu postępowania karnego w latach 1949–

1950, jako efekt przymusowej stalinizacji i sowietyzacji procesu karnego, usunięto z polskiego modelu postępowania karnego instytucję sędziego śledczego.

Pod różnymi postaciami jest on obecny w niemal wszystkich systemach karnoprosesowych Europy Zachodniej.

Sędzia śledczy jest instytucją wręcz symboliczną dla **francuskiego** modelu procesu karnego. Istnieje w nim od 1810 r. i zasadniczo realizuje funkcje organu prowadzącego śledztwo.

Zbiera on i utrwała dowody oraz dokonuje oceny prawnej zdarzenia i może skierować sprawę do właściwego sądu. Może w tym celu stosować środki przymusu, co odróżnia go od innych organów postępowania przygotowawczego. Sędzia śledczy zgodnie z art. 81 CPP dokonuje wszelkich czynności, które uzna za stosowne w celu ujawnienia prawdy. Oznacza to szeroki zakres jego kompetencji w zakresie gromadzenia i przeprowadzania dowodów. Może on m.in. dokonywać oględzin miejsca, zarządzać badania lekarskie lub psychologiczne, dokonywać przeszukań, zatrzymań rzeczy (korespondencji), postanawiać o stosowaniu podsłuchu telefonicznego, powoływać biegłych, przesłuchiwać świadków i podejrzanego.

Na modelu francuskim oparty jest system **belgijski**. Uprawnienie do prowadzenia postępowania przygotowawczego zasadniczo przysługuje tam sędziemu śledczemu, poddanemu kontroli sądowych instytucji śledczych (izba narad i izba oskarżeń).

Instytucję sędziego śledczego przewiduje także **szwajcarska** ustawa federalna w sprawie procedury karnej z 1934 r. Tradycyjnie jest on mocno zakorzeniony w systemie szwajcarskim. Sędzia śledczy rozpoczyna fazę śledztwa na wniosek prokuratora (art. 108). Strony oraz prokurator mogą wnioskować o dokonanie przezeń określonych czynności na tym etapie (art. 115). Sędzia śledczy decyduje o dopuszczeniu stron do udziału w tych czynnościach (art. 118), wydaje decyzję o zatrzymaniu (art. 45), dokonuje zapoznania stron z materiałami postępowania oraz sporządza raport podsumowujący śledztwo i przekazuje go prokuratorowi (art. 119). Dochodzenie wstępne z kolei jest prowadzone przez policję pod nadzorem prokuratora (art. 101 ust. 2; art. 104). Decyzje o umorzeniu postępowania (art. 120) bądź skierowaniu sprawy do sądu (art. 125) podejmuje prokurator.

Również w **Niemczech** istnieje swoisty sędzia nadzorujący śledztwo (*Ermittlungsrichter*). Posiada on znaczne uprawnienia w postępowaniu przygotowawczym. Po pierwsze- decyduje on o zastosowaniu środków przymusu,

poza tymczasowym aresztowaniem (o tymczasowym aresztowaniu decyduje tzw. Verhaftungsrichter). Po drugie zaś- dokonuje on utrwalenia dowodów na użytek postępowania sądowego. Władny jest np. na wniosek prokuratora i policji, formalnie przesłuchać podejrzanego i świadka- wówczas protokół z takiego przesłuchania może być odtworzony w czasie rozprawy. W przeciwieństwie do modelu francuskiego niemiecki sędzia do spraw postępowania przygotowawczego sam nie prowadzi postępowania, lecz jest organem nadzorującym legalność działania Prokuratury i Policji.

Podobną formułę posiada **włoski** sędzia do spraw postępowania przygotowawczego (*giudice per le indagini preliminari*). Powoływany jest on do pełnienia swej funkcji kontrolnej incydentalnie w odniesieniu do pojedynczych czynności, wobec których jest upoważniony przez ustawę i zostanie o to poproszony przez prokuratora, podejrzanego lub pokrzywdzonego.

Jest to organ sądowy, działający jednoosobowo. Od sędziego śledczego *sensu stricto*, odróżnia go to, że nie jest uprawniony do prowadzenia postępowania przygotowawczego i występuje jako organ trzeci i niezależny wobec przeprowadzonych czynności śledczych. Wyróżnia się następujące rodzaje uprawnień tego sędziego: a) dbanie o ochronę praw i podstawowych wolności, b) kontrolowanie terminów prowadzenia postępowania przygotowawczego, c) czuwanie nad prawidłowością i rzetelnością prowadzonej przez prokuratora akcji ścigania, d) nadzór nad rzetelnością zbierania dowodów, e) kontrola wyników przeprowadzonego postępowania przygotowawczego i podejmowanie rozstrzygnięć co do dalszego jego toku w ramach szerokich uprawnień decyzyjnych.

Postulat zreformowania modelu postępowania przygotowawczego w polskim procesie karnym podnoszony był w doktrynie jeszcze w latach 50- tych (S. Śliwiński). Postulaty zmian sprowadzały się do zwiększenia roli czynnika sądowego w postępowaniu przygotowawczym poprzez:

- stworzenie możliwości złożenia przez pokrzywdzonego zażalenia do sądu, który miałby prawo nakazać ściganie;
- wprowadzenie w niektórych wypadkach obowiązkowego śledztwa prowadzonego przez sędziego śledczego (np. w sprawach politycznych oraz popełnionych z pobudek politycznych);

– orzekanie przez sąd o środkach zapobiegających uchylaniu się od sądu lub co najmniej stworzenie kontroli sądu nad prawidłowością stosowania tych środków przez prokuratora.

Postulaty te niestety nie zostały uwzględnione, w związku z czym powrócono w piśmiennictwie do nich, lecz dopiero w latach osiemdziesiątych, za sprawą A. Kaftala, A. Murzynowskiego i S. Waltosia.

Obecny model postępowania przygotowawczego w Polsce stanowi anachronizm we współczesnym demokratycznym świecie. W żadnym spośród współczesnych modeli postępowania: anglosaskim, francuskim oraz niemieckim ustalenia postępowania przygotowawczego nie odgrywają tak olbrzymiej roli, jak w Polsce. Również w żadnym z tych systemów rola czynnika sądowego w postępowaniu przygotowawczym nie jest tak ograniczona jak w naszym kraju.

Potrzebę istnienia instytucji sędziego śledczego dostrzegł również ustawodawca europejski tworząc tzw. Corpus Iuris. Przepis art. tego aktu 25 stwierdza, iż „postępowanie przygotowawcze wszczęte w sprawie o przestępstwa wymienione powyżej (art. 1-8) trwa od pierwszych czynności prowadzonych przez Prokuraturę Europejską do decyzji o wniesieniu aktu oskarżenia. Podczas trwania tego stadium, sądowa kontrola sprawowana jest przez niezależnego i bezstronnego sędziego-gwaranta praw i wolności (*judge of freedoms*), wyznaczonego przez każde Państwo członkowskie spośród sędziów sądu właściwego dla miejsca, gdzie ustanowiony został Prokurator europejski oddelegowany”.

Wprowadzenie instytucji sędziego do spraw postępowania przygotowawczego w Polsce ma na celu wzmocnienie gwarancji ochrony praw jednostki w procesie karnym i poszanowanie praworządności przez organy prowadzące postępowanie przygotowawcze. Proponowana tu zmiana ma za zadanie oddać najważniejsze decyzje procesowe, dotyczące ograniczenia praw jednostki w postępowaniu przygotowawczym oraz kontroli nad wiarygodnością i prawidłowym utrwalaniem dowodów we wstępnym stadium procesu karnego, z których ma następnie korzystać sąd orzekający o przestępstwie- w ręce organu niezawisłego i niezależnego od innych organów państwowych i społecznych, jakim ma być właśnie sędzia do spraw postępowania przygotowawczego.

Proponowany zatem przepis art. 27a § 1 stanowi, iż organem sądowym powołanym do kontroli legalności działania prokuratury i Policji w postępowaniu

przygotowawczym oraz utrwalającym niektóre dowody dla sądu jest sędzia do spraw postępowania przygotowawczego.

Sędzia do spraw postępowania przygotowawczego posiada tę zaletę w stosunku do prokuratora, czy innego organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze, iż z założenia powinien być dostępny dla stron postępowania przygotowawczego. Sędzia do spraw postępowania przygotowawczego byłby operatywny- to odróżniałoby owego sędziego od sądu, sprawującego nadzór nad postępowaniem przygotowawczym, który to sąd jest organem dla stron dość odległym

Zagadnienie wyłączenia od orzekania sędziego do spraw postępowania przygotowawczego, który dokonywał czynności w ramach śledztwa było przedmiotem rozważań judykatury na gruncie kodeksu postępowania karnego z 1928 r. Sąd Najwyższy uznał w wyroku z dnia 18 lutego 1947 r. (K. 1847/46), iż przepis art. 41 lit. „f” kpk nie wyłącza od wyrokowania sędziego, który dokonał w toku dochodzenia w myśl przepisu art. 254 kpk poszczególnych czynności sądowych. Pomimo tego stanowiska, należy uznać, iż sytuacja ta będzie wchodzić w zakres tzw. iudex inhabilis. Stąd też art. 40 § 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie, iż sędzia jest z mocy prawa wyłączony od udziału w sprawie, jeżeli brał udział w sprawie jako sędzia do spraw postępowania przygotowawczego, prokurator, obrońca, pełnomocnik, przedstawiciel ustawowy strony, albo prowadził postępowanie przygotowawcze”.

Jednym z najistotniejszych praw oskarżonego jest prawo do obrony materialnej. Składają się na nią liczne uprawnienia, z których najważniejsze to: do znajomości zarzutów oskarżenia, do swobodnego składania wyjaśnień, do obecności przy czynnościach procesowych. Z kolei formą realizacji prawa do znajomości zarzutu jest dostęp do akt postępowania przygotowawczego. Należy odnaleźć w tej mierze odpowiednie wyważenie interesów zarówno wymiaru sprawiedliwości i postulat trafnej represji z prawem do obrony. Zwrócił uwagę na to Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 3 czerwca 2008 r.

Proponowana tu zmiana w art. 156 kpk podyktowana została tym właśnie wyrokiem (K 42/07), według którego art. 156 § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.) w zakresie, w jakim umożliwia arbitralne wyłączenie jawności tych materiałów postępowania przygotowawczego, które uzasadniają wniosek prokuratora w przedmiocie tymczasowego aresztowania, jest niezgodny z art. 2 oraz art. 42 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Przepis § 8 tego artykułu stanowi, że jeżeli prokurator występuje do sędziego do spraw postępowania przygotowawczego lub sądu z wnioskiem o zastosowanie bądź przedłużenie tymczasowego aresztowania obowiązany jest przedstawić oskarżonemu i obrońcy te fragmenty akt, na podstawie których opiera swój wniosek. Potrzeba rozsądnego kompromisu pomiędzy kolidującymi interesami prawnymi w ramach omawianego przepisu odnosi się również do czasu trwania ograniczenia wglądu w akta postępowania przygotowawczego. W doktrynie postulowano, aby podejrzany miał nielimitowany dostęp do akt sprawy po upływie dwóch tygodni od przedstawienia mu zarzutów (A. Kaftal, Model postępowania przygotowawczego w prawie polskim, *Studia Prawnicze* 1989, nr 1, s. 48; P. Kruszyński, Stanowisko obrońcy w procesie karnym, Białystok 1991, s. 182-183).

Wedle § 6 art. 156 ograniczenia wglądu w akta nie mogą być utrzymywane, ani dokonane po upływie 14 dni od przesłuchania w charakterze podejrzanego w dochodzeniu oraz 30 dni od przedstawienia zarzutów w śledztwie, o ile ustawa nie stanowi inaczej.

Jak stanowi jednak § 7, przepisu § 6 nie stosuje się w przypadku przestępstw, o których mowa w art. 140, art. 148, art. 252, art. 253, art. 258 kodeksu karnego, a także w przypadku przestępczości transgranicznej.

Polski kodeks postępowania karnego z 1997 r. opiera się, w znacznej mierze, na sowieckim modelu postępowania karnego. Ów model charakteryzuje się prymatem postępowania przygotowawczego wobec rozprawy głównej, ponieważ wszystkie czynności w postępowaniu przygotowawczym są protokołowane i mogą być następnie—i z reguły są—odtworzane w sądzie oraz mogą stać się podstawą orzeczeń. Postępowanie sądowe sprowadza się tym samym do rekapitulacji czynności śledczo-dochodzeniowych. W trakcie rozprawy głównej przewodniczący odczytuje w całości lub w znacznej części protokoły sporządzone w postępowaniu przygotowawczym i zapytuje osoby przesłuchiwane, czyli oskarżonych i świadków, czy potwierdzają złożone uprzednio wyjaśnienia bądź zeznania. Należy zaznaczyć, że postępowanie przygotowawcze ma charakter tajny i inkwizycyjny i strony najczęściej nie uczestniczą w przesłuchaniach świadków ani nie mają dostępu do akt sprawy.

Dopiero na rozprawie głównej istnieje więc możliwość zadawania pytań osobom przesłuchiwanym, konfrontowania zeznań poszczególnych uczestników procesu itp. Złożone jednak uprzednio zeznania znajdują się w aktach i stanowią pełnoprawny materiał dowodowy, choć nie wiadomo, czy zostały one uzyskane z zachowaniem

wszelkich rygorów procesowych, gdyż strony nie miały niemal żadnych możliwości kontroli, jak owe czynności były przeprowadzane. Zachodzi tu więc ryzyko nadużywania prawa ze strony organów procesowych. Omawiany model stanowi anachronizm we współczesnym demokratycznym świecie. W żadnym spośród współczesnych modeli postępowania: anglosaskim, francuskim oraz niemieckim ustalenia postępowania przygotowawczego nie odgrywają tak olbrzymiej roli, jak w Polsce. Jak wskazuje nauka obca opieranie się przy wyrokowaniu na dowodach przeprowadzanych z wyłączeniem kontradycyjności w oczywisty sposób pozostaje w sprzeczności ze skargowym modelem procesu. Co więcej w Europie obserwowana jest tendencja odchodzenia od modelu inkwizycyjnego w kierunku systemu charakteryzującego się skargowością, zapewniającego m.in. lepszą skuteczność postępowania, niezawisłość orzekania sądowego oraz większą ochronę praw oskarżonego.

W zachodnioeuropejskich modelach procesu karnego postępowanie przygotowawcze prowadzone jest dla prokuratora, nie zaś dla sądu, a jego celem jest udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy wnieść akt oskarżenia, czy postępowanie umorzyć. W myśl zasady skargowości faza postępowania przygotowawczego nie powinna mieć zasadniczo żadnego wpływu na postępowanie dowodowe w ramach rozprawy.

Przepis art. 297 § 1 pkt 5 stanowi wyraz tych postulatów, przewidując, iż celem postępowania przygotowawczego jest zebranie, zabezpieczenie i utrwalenie dowodów dla prokuratora, celem rozważenia, czy istnieją podstawy do wniesienia aktu oskarżenia do sądu.

Realizacją tej idei jest skreślenie art. 392 kpk. Ograniczenie korzystania z materiałów zebranych w toku postępowania przygotowawczego znajduje swe odzwierciedlenie w usunięciu z przepisu art. 391 § 1 możliwości odczytywania protokołów złożonych poprzednio przez świadka zeznań w postępowaniu przygotowawczym.

Protokoły złożonych przez świadka zeznań w postępowaniu przygotowawczym mogą być odczytane jedynie w przypadkach określonych w art. 304a (tzw. protokół wspólny), art. 312 a (przesłuchanie świadka przez sędziego do spraw postępowania przygotowawczego), art. 312 b (w sytuacjach nie cierpiących zwłoki przesłuchanie świadka przez prokuratora lub Policję) i art. 312 c (czynności procesowe,

przeprowadzane z udziałem obrońcy). Wolno również odczytywać notatki urzędowe sporządzone w dochodzeniu (§ 4).

Poza przypadkami wymienionymi w powyższych przepisach (tzn. art. 312 a, 312 b i 312 c) wypowiedzi świadka nie utrwała się w formie protokołu, lecz sporządza się odpowiednią notatkę urzędową (art. 312 d).

Potrzeba uproszczenia i odformalizowania postępowania w sprawach mniejszej wagi (dochodzenie) przemawia za wprowadzeniem możliwości odczytywania notatek z przesłuchania świadków. Sytuacja taka była dotychczas znana kodeksowi postępowania w sprawach o wykroczenia. Wymagać to będzie poczynienia wyjątku w ramach zasady tzw. zakazu substytuowania.

Zgodnie propozycją art. 174 stanowi, że dowodu z wyjaśnień oskarżonego lub z zeznań świadka nie wolno zastępować treścią pism, zapisków lub notatek urzędowych. Nie dotyczy to notatek urzędowych sporządzanych w dochodzeniu. Zeznania świadka niekiedy zatem będą utrwalane w formie notatki (zmiana w art. 143 § 1 pkt 2). Zmiany te, jak podkreślono powyżej, służą postulatowi, aby materiały zebrane w postępowaniu przygotowawczym stanowiły przede wszystkim podstawę do wniesienia aktu oskarżenia dla prokuratora przez oparcie się na zebranych i utrwalonych dowodach. Natomiast podstawą orzekania sądu powinien być w zasadzie materiał dowodowy przeprowadzony na rozprawie, przy czym tylko wyjątkowo może być ujawniony materiał dowodowy zebrany w postępowaniu przygotowawczym, jeżeli zostanie on nadto utrwalony w sposób zapewniający jego wiarygodność. Realizacji jej służyć ma przede wszystkim przesłuchanie świadka przez sędziego do spraw postępowania przygotowawczego. Brak weryfikacji dowodów przez sędziego do spraw postępowania przygotowawczego będzie mógł stanowić jedynie materiał dowodowy dla prokuratora.

W myśl tej zasady przepis art. 312 a przewiduje, iż: § 1 w toku śledztwa sędzia do spraw postępowania przygotowawczego może na wniosek prokuratora, podejrzanego i pokrzywdzonego lub z urzędu przesłuchać świadka, jeśli zachodzi uzasadniona obawa, że świadka tego nie będzie można przesłuchać na rozprawie albo zeznania jego mają zasadnicze znaczenie dla sprawy. § 2 Jeśli sędzia do spraw postępowania przygotowawczego uzna, że nie zachodzi sytuacja, o której mowa w § 1, odmawia przesłuchania świadka. § 3 Z czynności, o której mowa w § 1 sporządza się protokół.

Wiarygodność utrwalanych materiałów w postępowaniu przygotowawczym, wpływająca z kolei na możliwość ich wykorzystywania w toku przewodu sądowego,

może zostać zapewniona również w wyniku udziału obrońcy. Jest on swoistym gwarantem przestrzegania praw i wolności jednostki. Zgodnie z art. 312 c przebieg wszystkich czynności procesowych, przeprowadzanych z udziałem obrońcy utrwalany jest w formie protokołu. Należy sądzić, iż utrwalanie dowodów w postępowaniu przygotowawczym z udziałem obrońcy wpłynie pozytywnie na występującą dość często w praktyce zmianę lub odwołanie wyjaśnień przez oskarżonych lub też zmianę zeznań przez świadków, co z pewnością przyczyni się do przyspieszenia postępowania.

Nie można zapominać jednak o pilnej potrzebie niekiedy utrwalenia danego dowodu.

Mogą się bowiem zdarzyć w praktyce takie sytuacje, gdy czynności nie cierpiące zwłoki będą uzasadniały np. przesłuchanie świadka nie przez sędziego do spraw postępowania przygotowawczego oraz bez udziału obrońcy. W wypadku takim, jeśli zajdzie konieczność natychmiastowego zabezpieczenia dowodu wskutek obawy całkowitego lub częściowego jego zaginięcia lub zatarcia albo wskutek obawy, że dowodu tego nie będzie można przeprowadzić bezpośrednio na rozprawie, organ uprawniony do dokonania wspomnianych czynności może ich dokonać.

Przepis art. 312 b przewiduje zatem, iż: § 1 w sytuacjach nie cierpiących zwłoki prokurator lub Policja mogą przesłuchać świadka, sporządzając protokół z przesłuchania. Protokół ten podlega następnie zatwierdzeniu przez sędziego do spraw postępowania przygotowawczego, § 2 Jeżeli sędzia do spraw postępowania przygotowawczego uzna, że nie zachodzi przypadek nie cierpiący zwłoki, odmawia zatwierdzenia protokołu. W takim wypadku protokół przekształca się w notatkę urzędową. Art. 312 a § 1 i 3 stosuje się odpowiednio.

Sędzia do spraw postępowania przygotowawczego decydowałby w kwestiach dotyczących ograniczeń wolności osobistych i praw majątkowych obywateli (o tymczasowym aresztowaniu, umieszczeniu w zakładzie psychiatrycznym celem przeprowadzenia obserwacji oraz zastosowaniu podsłuchu i zabezpieczeniu majątkowym powyżej 30 000 zł). Również decydowanie o karach porządkowych powinno znajdować się w gestii sędziego do spraw postępowania przygotowawczego. Należy zwrócić uwagę, iż funkcja jurysdykcyjno-kontrolna sędziego do spraw postępowania przygotowawczego, bez możliwości przejęcia sprawy do osobistego prowadzenia, nie pozbawia sędziego do spraw postępowania przygotowawczego egzekutywy w stosunku do toczącego się postępowania.

Wynika to z faktu, iż sędzia do spraw postępowania przygotowawczego rozpatrywać będzie zażalenie na czynności prokuratora lub policji, prowadzących postępowanie przygotowawcze z możliwością ich uchylania, co gwarantuje realny wpływ sędziego na przebieg postępowania. Art. 465 § 2 stanowi, iż na postanowienie prokuratora lub Policji wydane w toku postępowania przygotowawczego przysługuje zażalenie do sędziego do spraw postępowania przygotowawczego.

Przyznane ustawą karnoprocesową uprawnienia proceduralne powinny być używane w sposób, który odpowiadałby celom, jakim one służą. Cele te określił sam ustawodawca. Niestety w praktyce często zachodzi zjawisko nadużywania tych uprawnień do innych celów. Sytuacja taka zachodzi np. w przypadku instytucji tymczasowego aresztowania. Przepis art. 42 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, iż każda osoba, której nie została przypisana wina prawomocnym wyrokiem sądu, pozostaje niewinna. Wyjątek stanowi możliwość tymczasowego aresztowania. Pojęcie „tymczasowo” oznacza optymalnie krótko, w sposób niezbędny i wystarczający do realizacji celu tej instytucji procesowej.

Zarówno ratyfikowane umowy międzynarodowe, Konstytucja, jak i kodeks postępowania karnego sprzeciwiają się znacznej długotrwałości i wielokrotnym przedłużaniem tego środka. Celem jego jest m.in. zapobieżenie ucieczce, ukryciu się, matactwu, etc. Nie jest on jednak przeznaczony do szeroko zakrojonych i nieposiadających z góry określonej cezurę czasowej poszukiwań śledczych. Tymczasowe aresztowanie nie powinno przybierać postaci tzw. „aresztu wydobywczego”, celem dokonywania złożonych i licznych przesłuchań, poprzez które włączane są do postępowania przygotowawczego nowe elementy i osoby. Ten mechanizm pozostaje poza kontrolą sądu, który incydentalnie decyduje o kolejnych przedłużeniach stosowania tymczasowego aresztowania. Bierność sądu sprzyja tej wadliwej praktyce, wielokrotnie krytykowanej przez Europejski Trybunał Praw Człowieka, czy Rzecznika Praw Obywatelskich.

Zapobiec temu ma nowelizacja instytucji tymczasowego aresztowania. Po pierwsze- organem decydującym w jego zakresie będzie na etapie postępowania przygotowawczego sędzia do spraw postępowania przygotowawczego, jako sędzia sądu okręgowego. Jako organ operatywny, dostępny dla stron i znający sprawę z pewnością będzie podejmował decyzje w przedmiocie tymczasowego aresztowania na podstawie szerszego zakresu wiedzy i doświadczenia życiowego, aniżeli ma to miejsce obecnie.

Przepisy art. 250 § 1, § 2 i § 3 przewidują, iż: § 1. Tymczasowe aresztowanie może nastąpić tylko na mocy postanowienia sądu, a w postępowaniu przygotowawczym na mocy postanowienia sędziego do spraw postępowania przygotowawczego. § 2. Tymczasowe aresztowanie stosuje w postępowaniu przygotowawczym na wniosek prokuratora sędziego do spraw postępowania przygotowawczego. Po wniesieniu aktu oskarżenia tymczasowe aresztowanie stosuje sąd, przed którym sprawa się toczy. § 3. Prokurator, przesyłając wraz z aktami sprawy wniosek, o którym mowa w § 2 zdanie pierwsze, zarządza jednocześnie doprowadzenie podejrzanego do sądu, a w postępowaniu przygotowawczym do sędziego do spraw postępowania przygotowawczego.

Realność i skuteczność kontroli zażaleniowej przemawia za oddaniem jej w ręce sądu okręgowego. Na postanowienie sędziego do spraw postępowania przygotowawczego w przedmiocie tymczasowego aresztowania zażalenie przysługuje do sądu okręgowego. Sąd okręgowy rozpoznaje zażalenie w składzie trzech sędziów (art. 252 §1a).

Wyjątkowość i funkcja tymczasowego aresztowania znajduje swe odzwierciedlenie w znowelizowanym art. 257 § 2. Poza przypadkami gdy oskarżonemu zarzuca się popełnienie przestępstwa z użyciem przemocy lub groźby jej użycia lub przestępstwa określone w Kodeksie karnym w art. 178, art. 197, art. 199 § 2, art. 200, art. 202 § 3 i 4, art. 207 lub art. 258, bądź przestępstwo o charakterze transgranicznym tymczasowe aresztowanie można zastosować jedynie w wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Obecny kształt postępowania przygotowawczego sprzyja licznym wypaczeniom funkcji tymczasowego aresztowania. Zasada proporcjonalności przemawia za tym, aby przedłużanie tego środka odpowiadało celowi, którym jest zapobieżenie uchylaniu się od sądu i zapewnienie prawidłowości osądu. Sąd nie może być zakładnikiem prokuratora, czy innych organów prowadzących postępowanie przygotowawcze, w sytuacji podejmowania decyzji o przedłużeniu stosowania tej instytucji.

Obecnie istnieje niezwykle iluzoryczna sądowa kontrola postępowania przygotowawczego. Zgodnie z kodeksem postępowania karnego, o tymczasowym aresztowaniu decyduje sąd na wniosek prokuratora. Sąd rozpoznaje również zażalenie na postanowienie prokuratora o umorzeniu postępowania. W rzeczywistości „sąd” to bardzo często niedoświadczony życiowo, młody sędzia. Zachodzi tu swoisty

paradoks. O ile bowiem w przeszłości, gdy to nie sąd stosował tymczasowe aresztowanie w postępowaniu przygotowawczym, lecz prokurator, łatwiej można było przekonać jego o niestosowności tymczasowego aresztowania, aniżeli dziś niedoświadczonego sędziego. Podobnie jest z rozpoznawaniem zażaleń na postanowienie o umorzeniu postępowania.

Stąd też sędzią do spraw postępowania przygotowawczego musi być doświadczony prawnik, a nie młody adept sztuki prawniczej. Powierzenie czynności sędziego do spraw postępowania przygotowawczego sędziemu sądu okręgowego stwarza gwarancję, że czynności te będą dokonywane przez sędziów mających odpowiednie doświadczenie orzecznicze w sprawach karnych bądź doświadczenie w innym zawodzie prawniczym np. w zawodzie prokuratora, czy adwokata. Należy przy tym podkreślić, że nie każdy sędzia sądu okręgowego, orzekający w sprawach karnych zostanie skierowany do wydziału postępowania przygotowawczego, a tylko sędziowie tego sądu posiadający najwyższe kwalifikacje.

Niniejszy projekt zakłada wprowadzenie wydziałów postępowania przygotowawczego.

Koncepcja ta wynika z założenia, że czynności sądu w postępowaniu przygotowawczym powinny być dokonywane przez wyspecjalizowanych sędziów. Nie powinny to być również czynności wykonywane „przy okazji” orzekania w „normalnych” sprawach karnych. Wydziały te zajmowałyby się też szczególnie istotną problematyką kontroli sądowej czynności operacyjnych, które określone są w odrębnych przepisach.

Utworzenie wyspecjalizowanych wydziałów zapewniłoby lepszą organizację orzekania, ale także właściwy dobór kadry sędziowskiej. Pozwoliłoby władzom sądowym podnosić kwalifikacje tych osób we właściwym kierunku związanym nie tylko z problematyką postępowania przygotowawczego, ale także dziedzin pokrewnych (np. ochrony informacji niejawnych).

Powyższa koncepcja wymaga przede wszystkim zmiany art. 16 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98 poz. 1071 ze zm.), który określa rodzaje wydziałów funkcjonujących w sądach okręgowych.

Sędzia do spraw postępowania przygotowawczego, jako czynnik kontrolny nie wpływałby w sposób bezpośredni na bieg prowadzonego postępowania. Nie mógłby w szczególności ingerować w charakter podejmowanych czynności, ani zapoznawać się z zamierzeniami prowadzącego postępowanie. Nie mógłby również osobiście

przeprowadzać czynności dokonywanych przez prowadzącego postępowanie. Stąd propozycja jedynie powierzenia mu kontroli, nie zaś nadzoru *sensu stricto*.

Zgodnie z projektowanym art. 329 kpk wszystkie czynności sądowe w postępowaniu przygotowawczym zostałyby przekazane do właściwości sądu okręgowego. Nie ulega wątpliwości, że ranga omawianych czynności sądowych jest bardzo poważna (co stanowi zresztą uzasadnienie dla proponowanej zmiany). Jako przykład można podać zagadnienie stosowania tymczasowego aresztowania czy zwalniania z tajemnicy adwokackiej, notarialnej itd.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana ustawa.

Rozwiązania przedstawione w ustawie będą miały wpływ na:

- 1) Skarb Państwa;
- 2) Sądy Powszechne (wydziały karne sądów okręgowych);
- 3) Prokuratury Rejonowe;
- 4) Prokuratury Okręgowe;
- 5) Inne organy prowadzące postępowanie przygotowawcze;
- 6) Ogół podmiotów uczestniczących w postępowaniu przygotowawczym (świadkowie, podejrzani, pokrzywdzeni, inni).

2. Przewidywane skutki społeczne:

Najważniejszymi skutkami społecznymi proponowanej regulacji są:

- przyspieszenie i usprawnienie postępowania przygotowawczego;
- wzrost zaufania obywateli do instytucji wymiaru sprawiedliwości uczestniczących w postępowaniu karnym;

- poprawa gwarancji praworządności organów prowadzących postępowanie przygotowawcze.

3. Przewidywane skutki prawne:

Najważniejszymi skutkami prawnymi proponowanej regulacji są:

- nie angażowanie aparatu ścigania w spraw o drobne czyny, które zagrożone są niewielkimi karami;
- odejście od prowadzenia postępowania karnego w przypadkach, w których istnieje możliwość szybkiego i satysfakcjonującego dla pokrzywdzonego naprawienia szkody;
- powrót postępowania przygotowawczego do tradycji zachodnio-europejskiego postępowania karnego;
- odejście od sowieckiego modelu postępowania karnego;
- usprawnienie postępowania przygotowawczego;
- kontrola nad wiarygodnością i prawidłowym utrwalaniem dowodów we wstępnym stadium procesu karnego;
- wzmocnienie gwarancji ochrony praw jednostki w procesie karnym.

4. Przewidywane skutki gospodarcze:

Przewidywana regulacja nie ma wpływu na gospodarkę.

5. Przewidywane skutki finansowe:

Koszty wprowadzenia oraz funkcjonowania wyżej wymienionej instytucji w przeważającej mierze stanowić będą wartości uposażeń wypłacanych comiesięcznie sędziom do spraw postępowania przygotowawczego. Jak wskazano w powyższym uzasadnieniu do projektu, sędziom prowadzącym postępowanie przygotowawcze będzie sędzia sądu okręgowego. Oznacza to, że w każdym okręgu sądowym przynajmniej jeden sędzia okręgowy będzie pełnił obowiązki związane z funkcjonowaniem tej instytucji. Obecnie w strukturze sądownictwa działającego w

Rzeczypospolitej Polskiej jest 45 okręgów sądowych. Kalkulacja kosztów związanych z proponowaną zmianą uwzględnia:

- przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. 2001 r., Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.) w tym w szczególności z przepisy art. 91 § 1c, art. 91 § 2, art. 91 §7 oraz załącznik do wyżej wymienionej ustawy (zakładając najwyższą (ósmą stawkę awansową) jaka może uzyskać sędzia sądu okręgowego;
- przepisy ustawy z dnia z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (Dz. U. 1997 r., Nr 160, poz. 1080, z późn. zm.), zakładając najwyższy 20% dodatek za długoletnią służbę;
- komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 9 sierpnia 2011 r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale 2011 r. (M.P. 2011 r., Nr 71, poz. 708);

i wynosi maksymalnie w (w zaokrągleniu w górę do pełnego złotego) 6.910.603,00zł rocznie.

Sędziowie prowadzący postępowanie przygotowawcze będą korzystali z pomieszczeń, infrastruktury biurowej oraz pracowników administracji sądów będących obecnie w dyspozycji odpowiednich Sądów Okręgowych. Oznacza to, że ich działalność nie będzie skutkowałą zwiększeniem kosztów funkcjonowania sądów spowodowanych dodatkowym wyposażeniem oraz zatrudnieniem dodatkowych pracowników do obsługi administracyjnej sędziów.

6. Wskazanie źródeł finansowania.

Koszty związane z istnieniem instytucji sędziego do spraw postępowania przygotowawczego pokrywane będą z części budżetowej odpowiadającej Ministrowi Sprawiedliwości.

7. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej:

Projekt nie stoi w sprzeczności z prawem Unii Europejskiej.

8. Zakres konsultacji i opinii:

Projekt został przesłany do Prokuratura Generalnego, Ministerstwa Sprawiedliwości, Krajowej Rady Sądownictwa i Naczelnej Rady Adwokackiej.